

Núm. 20

BUTLLETÍ INFORMATIU

Estiu 2006

PARC NATURAL DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I L'OBAC · CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL

Voltant pel Parc

de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Medi Natural

Font de l'Era

Novetats bibliogràfiques
al CDEA

Opinió

Entrevista a Josep Triadó

Racones del Parc

Programa de seguiment
d'ocells comuns a Catalunya

Aquell projecte d'editar un butlletí, que durant alguns temps era una demanda sense concretar, es va consolidar com a proposta del Consell Municipal de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa, i es va concretar un primer format durant l'estiu de 2001, que seria el que donaria pas al primer número durant la tardor del mateix any. Cinc anys han permès la consolidació del projecte, amb els mitjans disponibles i des de la humilitat d'anar consolidant els objectius pels quals va ser creat: explicar un espai vital i dinàmic tenint en compte els diferents elements que hi intervenen.

Com és evident, per qüestions d'espai hi ha temes que han estat menys tractats o referenciats, com la història (tal com ens indiquen alguns lectors), però la disponibilitat de l'espai fa que hàgim de prioritzar, i creiem que és important reforçar l'apartat d'opinió com a element participatiu, algunes aportacions externes, i les notícies i activitats. Tal com ens indiquen les valoracions externes d'alguns dels nostres lectors, el balanç després de cinc anys és positiu. Ara cal intentar fer un pas més, i intentar ampliar i millorar els apartats un cop consolidat el projecte. Esperem, doncs, que aquesta sigui la nova fita per als propers anys.

Gràcies a tots aquells que han fet les seves aportacions i suggeriments, a tots els que hi han col·laborat i participat, a tots els lectors i a les institucions i entitats que donen suport al projecte.

Font de l'Era

A l'esquerra de la riera de Nespres, al raval de Sant Antoni de Mura.

Des de l'entrada a la masia de Sant Lleir, baixem fins a l'ermita de Sant Antoni de Mura, continuem el camí que passa pel davant de les cases i, pocs passos enllà, veurem la font al costat esquerre del llit del torrent.

Extret del llibre 70 fonts de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. E. Grau i F. Vancells. Ed. El Cau Ple de Lletres.

Novetats bibliogràfiques al CDEA

Un passeig per Sant Llorenç.

PLANAS i COMERMA, Agustí. Terrassa: Ajuntament de Terrassa, Medi Ambient i Sostenibilitat, 2006. CD interactiu.

Material editat per l'Ajuntament de Terrassa que recull, d'una forma amena, informació sobre el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

Hi trobem nou grans apartats, que són: **Informa't**, amb dades del Parc, situació, accés...; **Parcs naturals**, amb informació d'altres espais naturals; **Descobreix**, des d'on podem descobrir l'espai d'una manera interactiva; **Passeja**, amb informació sobre itineraris i excursions amb plànols imprimibles; **Observa**, on trobarem informació sobre el clima, l'aigua, la geologia, la vegetació i la fauna; **Imagina**, amb un audiovisual en 3D del conte de la llegenda del drac i altres històries com la del camí dels Monjos i la del turó de les Nou Cabres; **Col·lecciona**, amb cinquanta fotografies que es poden utilitzar; **Admira**, amb quatre audio-visuals inèdits sobre les vistes, els colors, les formes i la llum, i finalment **Participa**, amb el Joc del Drac, un joc interactiu de pistes i tretze

trencaclosques de diferent dificultat amb imatges del territori.

Un passeig per Sant Llorenç ens mostra la sensibilitat de l'autor a l'hora d'ensenyar i donar a conèixer el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

És un bon material tant per utilitzar-lo com a material didàctic i treballar-hi com per conèixer millor aquest espai.

Crèdits

Redacció: Centre de Documentació i Educació Ambiental (CDEA) · Col·labora: Diputació de Barcelona Àrea d'espais naturals · Edita: Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa · Disseny i maquetació: Nexa Disseny Gràfic · Fotografies: arxíu CDEA · Impressió: Impremta Dit i Fet · Han col·laborat en la redacció d'aquest número: Ramon Arribas (Regidor de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa) · Salvador Pérez (Cap responsable del CDEA) · Anna M. López (Tècnica del CDEA) · Susanna Carmona (Periodista) · Josep Triadó · Personal del parc · Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa.

Ajuntament de Terrassa

Medi Ambient i Sostenibilitat

Xarxa de Parcs Naturals
Diputació de Barcelona

Impressió sobre paper reciclat

Entrevista a Josep Triadó

President del Club Muntanyenc Terrassa i membre del Consell Municipal de Medi Ambient

"El nostre objectiu és preparar la gent perquè facin esport de muntanya amb uns coneixements suficients de l'activitat i amb respecte per l'entorn natural"

Josep Triadó és des de fa 15 anys el president del Club Muntanyenc Terrassa, una associació fundada el 1948 i autofinançada amb les quotes dels prop de 200 associats, i membre de la vegueria del Vallès. A 70 anys, la jubilació li permet encarregar-se dels temes i assistir a les reunions entre clubs i organismes. Reflexiona sobre l'activitat dels clubs de muntanya i el medi ambient, amb la il·lusió d'aportar els seus coneixements, desenvolupar la nova seu i aconseguir augmentar el nombre d'activitats organitzades i de socis actius. Recentment ha rebut la medalla d'or de 50 anys de soci del Club Muntanyenc de Barcelona.

Quin és el funcionament del Club i quins reptes es planteja?

Tenim tres seccions: esquí, nòrdic i de muntanya; espeleologia, avencs, coves i descens de barrancs, i finalment muntanya, escalada, senderisme i travesses. Cada any organitzem cursos de les diferents seccions, d'un màxim de 15 persones i oberts al públic. El requisit per participar-hi és la inscripció al curs i la quota anual de soci. Recentment hem estrenat nova seu i, tot i no rebre ajuts econòmics per a les reformes, hem aconseguit, amb l'esforç dels membres del Club, un espai que ens permet una millor organització i la possibilitat de créixer. Tot el temps que vam estar sense local ens va fer molt mal, i jo noto pèrdua de l'afició als clubs. Han canviat els hàbits a causa dels telèfons mòbils, d'Internet i dels cotxes. Abans la gent es reunia molt als clubs per veure quines activitats s'hi feien; ara ja es truquen i queden de forma particular. Els Clubs han perdut protagonisme. M'agradaria un club una mica més fort, tenir més associats, augmentar el nombre d'activitats i especialitats per poder arribar també a més públic interessat.

Què destacaria de les activitats extraordinàries organitzades?

El dia de Nadal se celebra la pujada anual a la Mola des de fa vint-i-tres anys. En aquesta darrera edició s'hi van inscriure 352 persones. Hi ha participants de tot Catalunya, ja que es difon per Internet i a una revista de curses anuals. Antigament era una pujada competitiva, però quan es va catalogar l'espai com a Parc Natural va haver de deixar de ser-ho. Comença a Can Robert i quan tornem al punt de sortida fem una petita celebració amb coques i cava. Tots els participants tenen un obsequi i també sortegem diferents materials. La secció d'espeleologia és molt important. Té una funció esportiva, científica, d'exploració i descoberta de noves cavitats, coves i avencs. El curs és molt complet, i té una part teòrica que inclou l'ensenyament del funcionament del material, els sistemes de seguretat, geologia, socorrisme, biologia relacionada amb la fauna de les coves

i topografia. Les pràctiques són sortides de cap de setmana, amb un total de sis o set sessions i una durada d'un mes i mig. Fem també una campanya anual als Pics d'Europa, concretament a l'Oseja de Sajambre. Hem descobert cavitats amb recorreguts de varis kms, hem enllaçat coves i hem descobert rius subterranis. Les descobertes queden recollides en un informe que fa el Club i que edita la Federació perquè n'hi hagi coneixement públic. Actualment, quan fas una descoberta, demanes que reservin la zona per poder-hi treballar. Hi ha petits ajuts per a aquestes investigacions. Sovint hem fet el treball amb d'altres clubs de muntanya. Ara tenim també una nova zona per explorar cedida al Ripollès.

Creu que els clubs de muntanya poden tenir un nou paper social?

Els clubs poden tenir molt a veure amb les coses del Parc Natural. En realitat nosaltres som els que portem més gent a la muntanya; gent que respecta l'entorn i que té una altra forma de pensar, un altre comportament mediambiental, potser perquè han estat educats dins del club amb uns valors d'apreciar la muntanya i la natura. Els clubs hi tenim molt a dir, ja que a la muntanya hi ha moltes persones que hi van, però moltes no saben per què. El Parc té una coordinadora on hi ha representants dels clubs de muntanya de les diferents poblacions del voltant.

Considera que s'escolta prou la veu dels clubs i les associacions?

No gaire. Jo diria que, en els temes importants de debò, no s'acaba d'escoltar prou les opinions dels clubs. Jo he estat en d'altres parcs i, per exemple a Alemanya, hi ha un parc que té diferents recorreguts per fer a peu, en bicicleta i, fins i tot, alguns per anar en cotxe. Vull dir que, a vegades, el fet d'obrir camins no ha de fer mal, però el que passa és que han d'estar molt ben senyalitzats; ha d'estar molt clar el que es pot fer i el que no es pot fer. Jo crec que la cosa no està en prohibir, perquè si tenim un PN i no volem que hi vagi gent, per què el tenim? La gent hi ha d'anar dins d'un ordre i un respecte. Jo crec que les coses s'han d'estructurar d'una altra manera, però això

és una feina lenta i de polítics. S'ha donat molta difusió al Parc però no s'ha regulat prou bé. No hi ha hagut una normativa ben feta i una senyalització com cal. Si s'hagués fet, molts dels perills que pot haver-hi ja no hi serien.

Actualment hi ha un punt polèmic amb la pista de Matarodona.

La pista de Matarodona té una entrada però no té sortida..., i penses: si aquí es cala foc, per on surts? Considero que, amb l'argument de la prevenció d'incendis, potser la gestió del Parc pot tenir raó, però d'altra banda hi ha coses que es malmetran. Està una mica embolicat tot plegat. La Diputació vol fer un enllaç d'uns 2 Kms. entre el coll de Boix i la pista que ja existeix. Aquesta pista fa més de 50 anys que està feta, amb una longitud d'uns 20 Kms. aproximadament. Surt des del Pont de Vilomara i arriba fins a l'Espuga, passant per Matarodona. Hi ha moltes opinions sobre el tema; en realitat es farà malbé molt de bosc. Jo crec que el que s'ha de fer és sospesar molt bé els avantatges i els inconvenients. És un tema molt delicat.

La situació mediambiental actual podria reactivar els clubs?

Jo crec que sí. És un moment per deixar participar més els clubs en aquests temes. Quan es van començar a fer urbanitzacions, els clubs excursionistes vam fer molta pressió per preservar l'entorn i aturar l'exploració. Jo crec que en aquell moment vam fer un paper bastant important i se'ns va escoltar. Els clubs podem tenir molt de pes. A les reunions dels clubs es parla de situacions concretes que passen a diferents punts de muntanya. Es transmet la informació a la Federació, es fan queixes quan cal i s'està a sobre dels temes per preservar l'entorn natural. Les reunions entre clubs serveixen per intercanviar informacions, i la Federació és qui té el contacte més institucional.

Club Muntanyenc Terrassa
C/ Alexandre Gali, 4
www.clubmuntanyencterrassa.org

Fauna

Programa de seguiment d'ocells comuns a Catalunya (SOCC) en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

L'Institut Català d'Ornitologia (ICO) organitza des de fa uns quants anys, mitjançant un mètode de cens d'ocells basat en transectes lineals repartits per tot Catalunya, el Programa de seguiment d'ocells comuns a Catalunya (SOCC). Aquests itineraris, que es realitzen cada any dues vegades durant la primavera i dues vegades durant la temporada hivernal, són de tres quilòmetres i estan subdividits en sis seccions. L'objectiu d'aquesta metodologia és determinar els canvis que es produeixen en l'abundància de les diferents espècies d'ocells i avaluar l'estat de conservació del medi, tant a escala local com a escala de tot Catalunya.

Als transectes del Programa SOCC, que són més 210, hi ha representació dels diferents hàbitats més representatius de Catalunya, com són per exemple els ambients d'alta muntanya, els continentals, els mediterranis, els aquàtics i els ambients humanitzats, tant urbans com rurals. Cal destacar també que en el darrer Atlas d'ocells nidificants realitzat a Catalunya, els resultats del programa SOCC han permès, l'elaboració de mapes de distribució amb les densitats corresponents de les diferents espècies.

En el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, dins el pla de seguiment de paràmetres ecològics, es realitzen onze itineraris, i és un dels indrets de Catalunya on se'n fan més, cosa que permetrà en un futur proper el seguiment de les fluctuacions de les diferents poblacions d'ocells tant nidificants com hivernats.

Els onze itineraris del SOCC que es fan sumen un total de 33 km, s'identifiquen mitjançant un topònim i són els següents: Les Oliveretes, Vinardell, Saladelafont i la Vall d'Horta en el terme

de Sant Llorenç Savall; Serra Llarga, en el terme de Terrassa; Les Vendranes, en el terme de Vacarisses; L'Otzet, a Granera; Mura i Montcau en el terme de Mura; La Mola a Matadepera i, finalment, l'itinerari que s'anomena dels Ermitanets, en el terme del Pont de Vilomara i Rocafort.

Aquests itineraris per al seguiment dels ocells els realitzen de manera conjunta el mateix personal del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i ornitòlegs de l'ICO contractats per l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona.

Les espècies d'ocells més freqüents en el Parc durant la temporada de nidificació segons els resultats del programa SOCC són la merla (*Turdus merula*), el gafarró (*Serinus serinus*), el tallarol de garriga (*Sylvia cantillans*), el mosquiter pàl·lid (*Phylloscopus bonelli*) el pit roig (*Erithacus rubecula*), i fins a un total de seixanta-nou espècies localitzades. En canvi durant la temporada d'hivernada se n'han localitzat un total de cinquanta-una. A més d'algunes de les espècies esmentades abans, durant l'hivernada hi són freqüents també el pinsà comú (*Fringilla coelebs*), el tord comú (*Turdus philomelos*), el tallarol capnegre (*Sylvia melanocephala*) i la tallareta cuallarga (*Sylvia undata*) entre molts d'altres.

Per saber-ne més coses

Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (ed.) *Atlas dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions, Barcelona, 2004

ICO. *Programa SOCC. Quart informe del Programa de Seguiment d'Ocells Comuns a Catalunya*. Institut Català d'Ornitologia. Barcelona, 2006

Flora

Corniol (*Aquilegia vulgaris*)

L'*Aquilegia vulgaris*, coneguda popularment com a corniol és una herba perenne que pertany a la família de les ranunculàcies. La seva floració és espectacular i no passarà pas desapercibuda.

En general, tant al Bages com a la flora europea les espècies de la família de les ranunculàcies, com la ruda de prat, l'herba fetgera, la flor d'aranya i el mateix corniol, es compten entre aquelles que tenen les flors més grosses i espectaculars, i el corriol en té una de les més peculiars. Les seves fulles, es divideixen en tres lòbuls, que es tornen a dividir en tres lòbuls més.

Les flors, de color violeta i de fins a 5 cm de diàmetre, són tan vistoses com particulars. Es troben inclinades, penjant cap avall. Tenen cinc sèpals petaloïdes intercalats amb cinc pètals que continuen en esperons corbats en espiral on la flor guarda el nèctar. Els estams s'agrupen en una columna central, al voltant dels carpels que quan madurin es convertiran en fol·licles.

Viu a les clarianes humides, a les vores de les rouredes i a les torrenteres.

Si estàs interessat en rebre aquest butlletí posa't en contacte amb el CDEA, c. Cisterna, 39 baixos 2^a - 08221 Terrassa - tel. 93 780 89 00 - cdea@terrassa.org

Ajuntament de Terrassa

Medi Ambient i Sostenibilitat

www.mediambient.terrassa.org